

Sprawozdanie z 299. posiedzenia Komisji Prasoznawczej PAN „Reforma radiofonii i telewizji publicznej w świetle aktualnego ustawodawstwa polskiego”, Kraków, 12 kwietnia 2017

Olga Dąbrowska-Cendrowska, Katarzyna Gajlewicz-Korab

Kwietniowe posiedzenie Komisji Prasoznawczej Polskiej Akademii Nauk – Oddział w Krakowie – otworzył prof. dr hab. Krzysztof Woźniakowski. Przewodniczący przywitał badaczy mediów reprezentujących ośrodki naukowe niemal z całej Polski oraz studentów Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Następnie głos zabrała dr hab. prof. UJPII Izabela Dobosz. Głównym tematem jej wystąpienia była reforma radiofonii i telewizji wprowadzona na mocy tzw. „małej ustawy medialnej”. Referentka nawiązywała także do wcześniejszych projektów zmian w obowiązującej ustawie oraz nieustannie pojawiających się nowych pomysłów modyfikacji w polskim ustawodawstwie regulującym funkcjonowanie mediów. Ta problematyka budzi duże zainteresowanie środowiska prasoznawczego, ponieważ wprowadzone zmiany, zdaniem badaczy mediów, są kontrowersyjne i w wielu kwestiach dla nich niezrozumiałe.

Na początku wystąpienia prof. Dobosz przypominała historię prac nad ustawą o radiofonii i telewizji, zwracając uwagę na rolę KRRiT¹ w polskim systemie medialnym. Dodała, że zdania polityków dotyczące wpisania tego podmio-

tu do Konstytucji RP były podzielone. Zwróciła także uwagę na zły model regulatora, sprzyjający upolitycznieniu, przyjęty przez polskiego ustawodawcę (jako wzór przywołano regulatora rynku włoskiego). Nowelizacja wniosła wiele rozwiązań, a jednym z nich było powołanie Rady Mediów Narodowych², której istnienie, zdaniem Dobosz, powieliła zadania KRRiT. Prelegentka przypomniała skład i sposób wybierania członków RMN (dwóch członków z klubów opozycyjnych mianuje Prezydent, a trzech wybiera Sejm), zwracając jednocześnie uwagę na to, że w tej procedurze pominięto zupełnie rolę Senatu.

Następnie Dobosz omówiła kompetencje RMN, oceniając je jako mało rozbudowane i przydatne tylko w kilku sytuacjach. Podzieliła się również ze słuchaczami spostrzeżeniem, że jedną z kompetencji RMN jest powoływanie i odwoływanie członków rad programowych mediów publicznych, zaznaczając, że zasiadają w nich głównie politycy, co dodatkowo sprzyja narzucaniu zbyt silnej presji na wydawców programów. Dokonała także analizy uchwał wydawanych przez RMN, zaznaczając, że od początku istnienia organu, aż do początku kwietnia

¹ Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, dalej KRRiT.

² Rada Mediów Narodowych, dalej RMN.

2017 roku, wydano 81 decyzji, które głównie dotyczyły zmian personalnych oraz statutowych (dotyczących TVP SA, PR SA oraz PAP). RMN, zdaniem Dobosz, od początku swojej działalności nie zajęła się kwestią finansowania mediów publicznych. Zaznaczyła, że z jednej strony pracowników TVP SA zmuszono do zakładania własnej działalności gospodarczej, zaś z drugiej – nie podjęto zdecydowanych działań prowadzących do uregulowania kwestii abonamentu radiowo-telewizyjnego. Na zakończenie prelegentka, a wraz z nią zgromadzeni badacze, zastanawiała się nad faktem finansowania działalności RMN przez Kancelarię Sejmu.

Profesor Dobosz podejmowała wiele wątków dotyczących ustawy o radiofonii i telewizji, na przykład dotyczących sposobu działania spółek. Odwoływała się także do innych aktów prawnych, które mają wpływ na działanie mediów elektronicznych w Polsce (prawo handlowe itd.). Największe zainteresowanie wzbudził jednak temat nowelizacji ustawy, szczególnie fragment dotyczący RMN.

Posiedzenie zakończyła dyskusja. Pierwsza zabrała głos dr hab. prof. UJK Jolanta Chwastyk-Kowalczyk, która zapytała prelegentkę, czy chaos powstały po wprowadzeniu zmian jest działaniem celowym. Zdaniem autorki wystąpienia ten chaos wynika z dających się zaobserwować napięć w ekipie rządzącej, które dotyczą spółek skarbu państwa. Zaznaczyła, że pomimo wstępnych deklaracji i gotowego programu naprawy sytuacji w mediach publicznych

jego realizacja okazała się nie tak oczywista. Dr hab. Grzegorz Nieć z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie odniósł się do kwestii rad programowych stwierdzając, że ich obecność jest niepotrzebna, bo choć zbyt wiele kompetencji te gremia nie posiadają, to jednak mogą blokować ważne decyzje. Jego zdaniem głównym problemem mediów publicznych jest marginalizacja ośrodków regionalnych oraz kwestia finansowania (abonamentu). Na końcu głos zabrał prof. dr hab. Tomasz Mielczarek (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), stwierdzając, że jest zbyt mało takich głosów jak prof. Dobosz, które nie tylko poddają ocenie przyjęte rozwiązania, ale przede wszystkim tłumaczą ich celowość. Ustawę o radiofonii i telewizji określił przymiotnikiem „fenomenalna”, gdyż mimo licznych zmian, często ze sobą sprzecznych, nadal obowiązuje. Dzieje się tak zapewne dzięki licznym implementacjom prawa unijnego.

Spotkania Komisji Prasoznawczej PAN są niezwykle inspirujące. Poza konferencjami i seminariami jest to jedno z nielicznych przedsięwzięć mających na celu pogłębioną debatę nad stanem polskich mediów. Ich atutem jest to, że uczestnicy reprezentują różne ośrodki naukowe i badawcze, a także często mają doświadczenie praktyczne. Udział w obradach Komisji jest szczególnie polecany młodym badaczom, którzy chcą skonfrontować stan swojej wiedzy ze starszym pokoleniem naukowców, bardziej doświadczonych i chętnie służących im radą.